

Rolnummer 2614
Arrest nr. 145/2003 van 5 november 2003

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag betreffende artikel 1055 van het Gerechtelijk Wetboek, gesteld door het Hof van Beroep te Brussel.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit voorzitter A. Arts en rechter P. Martens, waarnemend voorzitter, en de rechters L. Lavrysen, A. Alen, J.-P. Snappe, J.-P. Moerman en E. Derycke, bijgestaan door de griffier L. Potoms, onder voorzitterschap van voorzitter A. Arts,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vraag en rechtspleging*

Bij arrest van 22 januari 2003 in zake de n.v. *Stratégies & Communication* tegen de n.v. *Banana Split*, waarvan de expeditie ter griffie van het Arbitragehof is ingekomen op 27 januari 2003, heeft het Hof van Beroep te Brussel de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt het artikel 1055 van het Gerechtelijk Wetboek het artikel 6 van de Grondwet door aan appellante op hoofdberoep, *Stratégies & Communication*, de verplichting op te leggen tegelijkertijd hoger beroep aan te tekenen tegen het vonnis vooraleer recht te doen en het eindvonnis van de eerste rechter, daar waar dit niet het geval is voor geïntimeerde, die na heropening van de debatten incidenteel beroep zou kunnen aantekenen tegen het tussenvonnis van 8 februari 1994 van de eerste rechter ? »

De Ministerraad heeft een memorie ingediend.

Op de openbare terechtzitting van 8 oktober 2003 :

- is verschenen : Mr. O. Vanhulst, advocaat bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad;
- hebben de rechters-verslaggevers A. Alen en J.-P. Snappe verslag uitgebracht;
- is de voornoemde advocaat gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De voorschriften van de bijzondere wet van 6 januari 1989 met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden in acht genomen.

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeskil*

De appellante voor het Hof van Beroep breidt bij conclusie na heropening van de debatten haar hoger beroep tegen een eindvonnis uit tot een tussenvonnis dat in dezelfde zaak was geweest. Ook de geïntimeerde tekent bij conclusie incidenteel beroep aan tegen dat tussenvonnis.

Het Hof van Beroep acht die uitbreiding van het hoger beroep door de appellante mogelijk onverenigbaar met artikel 1055 van het Gerechtelijk Wetboek, waarin uitdrukkelijk wordt bepaald dat tegelijkertijd beroep moet worden aangetekend tegen een tussen- en een eindvonnis. Aangezien op grond van die bepaling, die het beginsel van de « gelijktijdigheid » invoert, de appellante haar beroep niet zou kunnen uitbreiden, terwijl de geïntimeerde bij wijze van incidenteel beroep dat wel zou kunnen doen, rijst volgens het verwijzende rechtcollege de vraag naar de mogelijke schending van het gelijkheidsbeginsel door artikel 1055 van het Gerechtelijk Wetboek.

III. *In rechte*

- A -

Standpunt van de Ministerraad

A.1. De Ministerraad brengt allereerst de draagwijdte van artikel 1055 van het Gerechtelijk Wetboek in herinnering. Elke partij kan tegen een vonnis alvorens recht te doen, hoger beroep instellen, hetzij zonder de einduitspraak af te wachten, hetzij na de einduitspraak. In dat laatste geval dient gelijktijdig hoger beroep te worden ingesteld tegen het vonnis alvorens recht te doen en het eindvonnis. De appellante die na het eindvonnis, alleen tegen dat vonnis hoger beroep instelt, kan niet later hoger beroep instellen tegen het tussenvonnis.

De rechtspraak leidt uit die bepaling af dat dezelfde verplichting niet geldt voor de partij die incidenteel beroep instelt, omdat dat incidenteel beroep noodzakelijk beperkt blijft tot de beslissing die in hoofdberoep wordt bestreden. Het incidenteel beroep strekt ertoe het geding in zijn geheel aan de rechter in beroep te kunnen laten voorleggen.

A.2. In hoofdorde voert de Ministerraad aan dat de prejudiciële vraag geen antwoord behoeft omdat ze berust op een verkeerde interpretatie van de in het geding zijnde bepaling door het verwijzende rechtscollege.

Een geïntimeerde in hoger beroep kan incidenteel beroep instellen tegen alle partijen die in het geding in hoger beroep partij zijn. Het stelt hem ertoe in staat zich niet enkel tegen het hoofdberoep te verdedigen, maar ook een hervorming van het eerste vonnis te bekomen. Maar het incidenteel beroep mag niet het kader overschrijden van wat door het hoofdberoep bij de rechter in hoger beroep aanhangig werd gemaakt. De verplichting die geldt voor de appellante bestaat niet en kan ook niet bestaan voor de appellante op incidenteel beroep vermits dat incidenteel beroep noodzakelijk beperkt blijft tot de beslissing die in hoofdorde wordt bestreden.

Aangezien de geïntimeerde slechts incidenteel hoger beroep kan instellen tegen het vonnis dat door de appellante wordt bestreden, en middels een incidenteel beroep het geding niet kan uitbreiden tot een tussenvonnis waartegen geen hoofdberoep is ingesteld, berust het verschil in behandeling dat in de prejudiciële vraag aan de orde is, op een verkeerde interpretatie van de in het geding zijnde bepaling door het verwijzende rechtscollege.

A.3. In ondergeschikte orde meent de Ministerraad dat de prejudiciële vraag ontkennend dient te worden beantwoord bij ontstentenis van vergelijkbare categorieën van rechtssubjecten. De doelstellingen die respectievelijk een appellante op hoofdberoep en een geïntimeerde bij incidenteel beroep nastreven, zijn verschillend. Op grond van de draagwijdte van de in het geding zijnde bepaling, beschreven in A.2, merkt hij op dat de verplichting om tegelijkertijd hoger beroep aan te tekenen tegen het vonnis alvorens recht te doen en het eindvonnis, ertoe strekt te vermijden dat verschillende hoofdberoepen zouden moeten worden ingesteld, mede gelet op de devolutieve werking van het hoger beroep. De rechtspraak is eensluidend wat betreft de stelling dat incidenteel beroep van een geïntimeerde tegen een tussenvonnis niet ontvankelijk is indien de appellante slechts hoger beroep heeft ingesteld tegen het eindvonnis. Het verschil in behandeling wordt derhalve verantwoord door het verschil tussen een hoofdberoep en een incidenteel beroep.

De geïntimeerde die ook het tussenvonnis in hoger beroep wil aanvechten, zal, in de hypothese dat door de appellante enkel hoger beroep is ingesteld tegen het eindvonnis, zelf een hoofdberoep moeten instellen tegen het tussenvonnis. Ter zake bestaat dan ook geen verschil in behandeling van rechtsonderhorigen, zodat de prejudiciële vraag ontkennend dient te worden beantwoord.

- B -

B.1. Artikel 1054, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek bepaalt :

« De gedaagde in hoger beroep kan te allen tijde incidenteel beroep instellen tegen alle partijen die in het geding zijn voor de rechter in hoger beroep, zelfs indien hij het vonnis zonder voorbehoud heeft betekend of er vóór de betekening in berust heeft. »

Artikel 1055 van het Gerechtelijk Wetboek bepaalt :

« Tegen ieder vonnis alvorens recht te doen, of tegen ieder vonnis inzake bevoegdheid zelfs al is het zonder voorbehoud ten uitvoer gelegd, kan hoger beroep worden ingesteld tegelijkertijd als tegen het eindvonnis. »

B.2. In de interpretatie van het verwijzende rechtscollege stelt artikel 1055 van het Gerechtelijk Wetboek een verschil in behandeling in tussen een appellant die, bij hoofdberoep, tegen een vonnis alvorens recht te doen hoger beroep dient in te stellen tegelijkertijd als tegen het eindvonnis, en een geïntimeerde die bij incidenteel beroep steeds hoger beroep zou kunnen instellen zowel tegen het eindvonnis als tegen het vonnis alvorens recht te doen, zelfs wanneer dat laatste door de appellant niet is bestreden met een hoofdberoep.

B.3. Artikel 1055 van het Gerechtelijk Wetboek biedt de mogelijkheid om aan de rechter in hoger beroep het gehele geschil voor te leggen. Daartoe heeft de wetgever erin voorzien dat, in geval van hoger beroep tegen een eindvonnis, het recht op hoger beroep tegen het vonnis alvorens recht te doen, zou herleven, zelfs indien de termijn van hoger beroep tegen dat vonnis (alvorens recht te doen) inmiddels zou zijn verstreken (Van Reepinghen, Ch., *Verslag over de gerechtelijke hervorming*, Brussel, *Belgisch Staatsblad*, 1964, nr. 60, p. 248; Cass., 6 december 1974, *Arr. Cass.*, 1975, 408).

B.4. Artikel 1055 van het Gerechtelijk Wetboek betreft alleen het hoofdberoep. Indien door de geïntimeerde incidenteel beroep wordt ingesteld, kan dat slechts betrekking hebben op de beslissing die in het hoofdberoep wordt bestreden. Daaruit vloeit voort dat de geïntimeerde het incidenteel beroep dat hij instelt, niet kan uitbreiden tot een vonnis alvorens recht te doen dat niet het voorwerp heeft uitgemaakt van het hoofdberoep, onverminderd het recht van die partij om zelf hoofdberoep in te stellen tegen dat vonnis alvorens recht te doen,

indien de termijn om beide beslissingen met een hoger beroep te bestrijden, nog niet is verstreken (Cass., 20 september 2001, rolnr. C980451N, nog niet gepubliceerd maar beschikbaar op de webstek van het Hof van Cassatie).

Het in de prejudiciële vraag beschreven verschil in behandeling bestaat dus niet.

B.5. De prejudiciële vraag dient niet te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

De prejudiciële vraag behoeft geen antwoord.

Aldus uitgesproken in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 5 november 2003.

De griffier,

De voorzitter,

L. Potoms

A. Arts